

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 285. szám
1989. december 1., péntek

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

A választásokig maradjon a kormány és a Parlament

Pártok a békés átmenet föltételeiről — A népfront nem talál polgármesterjelöltet — Várháború az NDK-ban is

1989. november 30.

Comaneci és az UFO-k története még mindig előkelő helyen szerepelt az elmúlt nap híreiben. S ami szintén várható volt: a népszavazást követően több párt is véleményt nyilvánított a politikai helyzetről, a békés átmenet szükségességéről tartott föltételeiről. Jó néhány vélemény összecseng abban — kivéve az EKA-t —, a választásokig szükségesnek tartják, hogy helyén maradjon a Parlament és a Németh-kormány.

Tegnap Bős-Nagygyarmas ügyében is lépett a magyar fél: a budapesti Külügyminisztériumban átadták Csehszlovákia képviselőjének az államközi szerződés módosítására vonatkozó javaslatot.

Ami a szegedi történeteket illeti: a szegedi népfrontelnökség „kesernyős hangulatú” ülésén nem tudtak döntést hozni egy számításba jöhető polgármesterjelölt személyében. E döntésképtelenség minden bizonnyal jelzés értékű. Mint annyi minden más napjainkban.

Szávay István

Nincs alkalmas polgármesterjelölt...?

Igen kesernyős hangulatban ültek össze tegnap, csütörtökön délután a szegedi népfrontelnökség tagjai.

A törvény szabta kötelezettségüknek a lehető legtisztességesebben és a legdemokratikusabb módon kívántak eleget tenni: a szegedi tanácselnök-utódlás kérdéséről, s arról, hogy kit javasoljanak, beszélgetésre hívták a tanács tagokat, a szegedi pártok képviselőit, és fogadták (volna) a lakosság észrevételeit is. Az elmúlt napok tapasztalatai alapján Szendrei János elnök arról tudott beszámolni, hogy a több mint 80 tanács tag közül csak mintegy húszan nyilvánítottak véleményt. A pártoktól sem kaptak konkrét javaslatokat, illetve akadtak, amelyek azt a választ adták, nem foglalkoznak a kérdéssel. A szegedi lakók közül egy önjelölt akadt.

Igy arra a megállapításra jutottak, nincs alkalmas

polgármesterjelölt. Szegeden, legalábbis, akit december 14-én, a legközelebbi tanácsülésen jó szívvel javasolnának megválasztásra. A jelölést előkészítő munka során a legkülönbözőbb megoldási módokkal foglalkoztak, tegnapi ülésükre is alkotmányjogi segítségért kérést tettek. Végül is megállapodtak abban, hogy a legközelebbi helyhatósági választásokig — a hírek szerint pár hónapra — a jelenlegi elnökhelyettes, Müller Józsefné javasolják az elnöki teendőket ellátására, elnökhelyettesi funkcióban. A tanácsi vezetői feladatok ellátása érdekében javasolják a tanács testületnek, válasszon saját sorából társadalmi elnökhelyetteseket, annyit, ahányan szükségét látják. A társadalmi helyettesekre ugyan név szerint is javasolt a tanács tagokat, de az elnökség úgy döntött, hogy személyi javaslatokat nem tesz.

M. E.

Bejegyezték az MSZP-t

A Fővárosi Bíróság bejegyezte a Magyar Szocialista Pártot, amelynek taglétszáma már meghaladja az 51 ezret — jelentette be Vas-tagh Pál, az MSZP elnökségének tagja, vidéki titkára a csütörtökön. Veszprémben tartott aktívaülésén. Fejér, Komárom és Veszprém megye központi pártbizottságai mellett a vidéki pártbizottságok munkáját is megrendezhetők tartják.

Budapesten megalakult az Amerikai Kereskedelmi Kamara

Csütörtökön Budapesten, a Magyar Hitel Bank Rt. Kun Béla rakparti épületében megalakult a magyarországi Amerikai Kereskedelmi Kamara. Az alakuló ülésen, mintegy 50 amerikai cég képviselője vett részt: köztük azok, akiknek magyar cégekkel vagy vállalat-

ik vannak. A budapesti Amerikai Kereskedelmi Kamara alapvető célja, hogy Magyarországgal kereskedő több száz amerikai cég, valamint az itt megalakult és létesítendő magyar-amerikai vegyes vállalatoknak megfelelő üzleti környezetet teremtsen

UFO-k és csillagok

Számunkra egészen szokatlannak mondható eseményekről igyekezzük hírt adni az utóbbi napokban a sajtó. Előbb az UFO-k, majd Nadia Comaneci váratlan fel-, majd eltűnése tette-teszi próbára az újságíró híradó képességeit. Az előbbi földi lény megjelenése hazánk területén talán nagyobb port vert föl, mivel a kollégák számára elérhetőbbnek tűnt. — Egyetlen mulasztásuk, hogy nem Nadia szállodai szobájának küszöbén háltak, a későbbiek tekintetében pótolhatatlannak bizonyul. — Nyomozói képességeikről tegnapi sajtótájékoztatóján a megyei rendőr-főkapitány is elismeréssel szólt, miután kijelentette; az Ág utcai gyilkosság felderítéséről szóló első napirendi pontot követően, másodikként a román tornászcsillaggal kapcsos-

latos esetleges kérdéseinkre is válaszol. Mint elmondta, ő sem tud többet, mint a sajtó képviselői. A rendőri szervek hivatalból — a háromnapos, magyarországi tartózkodásra vonatkozó engedély kiadásán túl — nem foglalkoztak az ügyvel. Meg nem erősített kőszá hírek szerint Comaneci köddé vált. Állítólag Svájcban sejtett fel, nyomában a román titkosrendőrség, s a nemzetközi sajtó kajtat. Menekítési bizonyára profik. Kollégáinkat tört magyarságú, erőszakosan információkat követelő telefonálók zaklatják...

Az Ág utcai brutális rablőgyilkosságról lapunk 8. oldalán, Nadia Comaneci eddig ismert pályafutásáról a 6. oldalon olvashatnak.

V. I.

Az alakuló ülésen Mark Palmer, az Egyesült Államok budapesti nagykövete elmondta, hogy Kelet-Európában a vállalkozásoknak új lehetőségek kínálkoznak. Hangsúlyozta, hogy a budapesti amerikai kamarának a beruházók új lehetőségeit kell feltárnia. Elmondta,

hogy ez az első olyan Amerikai Kereskedelmi Kamara, amely kelet-európai országban létesült.

A budapesti Amerikai Kereskedelmi Kamara — amint azt az alakuló ülésen hangzottak — szoros együttműködésre törekszik a Magyar Gazdasági Kamarával.

Maradni vagy nem maradni?

A népszavazás utáni politikai helyzetet, a választás tanulságait értékelték a Magyar Néppárt kezdeményezésére a Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság, a Magyar Demokrata Fórum, a Kereszténydemokrata Néppárt, a Hazafias Népfront, a Magyar Szocialista Párt és a Független Szociáldemokrata Párt képviselői csütörtöki sajtótájékoztatójukon, a Fővárosi Tanács épületében.

A hazai és a nemzetközi sajtótudósítók számára vilá-

gossá tették, hogy nem a koalícióteremtés szándéka, hanem a „helyzet” ültette őket egy asztalhoz. Nem hagytak kétséget afelől, hogy mielőbbi parlamenti választásokat akarnak, szeretnék, ha a Parlament decemberben kiírná a választásokat március közepére. Ugyanakkor szükségesnek ítélték, hogy a jelenlegi Országgyűlés az átmeneti időszakban is maradjon hivatalban, hiszen szükség van rá.

(Folytatás a 2. oldalon.)

SZONDA

A köztársaság tisztelete

Azt beszéljük, a Magyar Köztársaság kikiáltása nyomán új személyi igazolványt, útlevelet, vezetői engedélyt kapunk, egyáltalán, minden dokumentumunkat kicseréljük. Végül sorom indokolt lenne a csere, hiszen az okmányokon a népköztársaság kifejezés szerepel.

Olvasom, egy szaklapban, néhány bűzbő (állam)polgártársunk megszabban meg is oldotta az iratkorserűsítést. Egyszerűen leragasztotta, áthúzgálta a nép jelzőt, s ezzel formailag is deklarálta köztársasági érületüket — ha ugyan az van nekik.

Magam, tisztán köztársaság párti indítással, végiggondoltam, mi lenne, ha valamennyi fölött magyar címkézésbe fogna. Attól tar-

tok, egy újabb, ösznépi marhasághoz kerekedne ki a dologból. (Mellesleg, a javított útleveleket a köztársaság határai nem fogadták el, úgyhogy a gazdáik fordulhattak vissza, s fizethettek az új paszportért).

A csere máról holnapra nem megy. Új nyomtatványok, új pecsétek kellenek, magyarul, pénz, és nem is kevés. S még ha tele is lenne köztársaságunk kasszája, akkor is fölösleges a sietség, mert az új államformának jelvényei is változtatásra várnak. A címer is. Az a címer, amely szintén ott díszleg a törvényes iratokon, és minden, legitimítást hangsúlyozó közhivatalban. Például az egyébként igen dísztelen tárgyalótermekben a bírák a kalászos címer alatt ülnek

még. S ha már az ítéletalkotók szóba kerültek, talán nem árt megjegyezni: a Legfelsőbb Bíróság bírái a napokban tették esküt a köztársaság alkotmányára. Mint egyikük nyilatkozta, az új esküszöveg leglényegesebb elemének a törvényesség hangsúlyozását tartja.

Úgy vélem tehát, nekünk sem holmi szóösszetételek ellen kellene hadakoznunk, hanem azon kéne fáradoznunk, hogy újszülött köztársaságunk új törvényeiben, új szimbólumaiban, új intézményrendszerében és új gazdaságában mihamarabb kiteljesedjék. Méghozzá törvényes úton. Mert a törvénytisztelet, a törvények betartása eddig még minden köztársaságnak csak hasznára volt.

A Magyar Köztársaság pedig új személyi igazolványok, útlevelek bevezetéséről még nem rendelkezett...

Mag Edit

A verés most elmaradhat

Útelágazás előtt a szervezetek

A mezőgazdaságról, föld- és szövetkezetekről szóló párt- és szakmai viták, parlamenti törvénymódosítások után a gyakorlat próbája következik. Aki lépni tud és akar, megteheti, addig a határig, ami az átmeneti viszonyaink között törvényesnek számít. A szövetkezeti tag tulajdonosi kötődését a vagyon egy részének nevesítésével, személyekre osztásával és a termőföldbirtoklás nagyobb szabadságával kívánják megoldani. A jogszabályok csak irányokat és kereteket szabnak, a helyi viszonyokhoz leginkább alkalmazkodó megoldások megtalálása a közgyűlés feladata. Így ahány közös gazdaság, annyi variáns létezik. A Ruzsai Népszabadság Tsz-ben most elfogadott alapszabály-módosítás csak egy példa arra, miként kíván megújulni ez a mozgalom. A tévesztéskor alkalmazott nyomás és kényszer által kialakult nagyüzemben csak most adatik meg az egyén szabadsága, hogy választhasson. Talán jobb későn, mint soha.

A tévesztés által használt földterület 70 százaléka még mindig a tagoké. Akinél van ilyen részaránya, három hektár erejéig egyéni gazdálkodást folytathat rajta. Emellett a 0,6–1,2 hektár közötti háztáji is megilleti. A táblásítás, ültetvények miatt ritkaságnak számít, ha az eredeti „dülőben” kapja meg a jussát. Ezeket a 3 hektárokat a tagok egymás között adhatják, vehetik.

Aki úgy dönt, hogy kilép a szövetkezetből, akkor neki vagy örökösének a bevétel azonos értékű föld jár. Ha benthagyja közös művelésre, akkor a most duplájára emelt földjádék illeti meg.

A közös föld közvetlen eladását nem szorgalmazták, de lehetőséget adnak rá, személyenként 25 hektár erejéig. Az árakat majd a kereslet-kínálat egyensúlya dönti el. Az induló irányár 50–100 ezer forint közötti hektáronként, a földminőség függvényében. Ez az a pont, amely elsősorban a kisgazdapárt állás-

pontjával ellenkezik. Ugyanis a közönsnek is meglehetősen a volt tulajdonosa. Több párt programjában afelé hajlik, hogy az itt évtizedekig verejtékezők, most is itt dolgozó föld-nélküliek a jogos „örökösök”. Nekik kellene jutányos áron juttatni belőle. E kérdés végkifejlete alighanem az új, koalíciós parlament erőviszonyai szerint fog eldőlni.

Itt olyan döntés született, hogy a szövetkezeti vagyon 45 százalékat, százmillió forint körüli értékben a tagoknak juttatják. Az osztalék mértékét a gazdaság eredményességétől függően a közgyűlés fogja meghatározni. A múltban és most itt dolgozók egyaránt részesei az értéktérítésnek, így a felosztásnál éppolyan súllyal esik latba a tagsági évek száma, mint az 1987–88-ban kifizetett munkadíj mértéke.

Lehet mérlegelni, kinek érdemes továbbra is a közös védőernyő alatt maradni, s ki veszi a bátorságot, hogy kilépjen alóla. Ugyanis a parasztember jól tudja az egyéni gazdálkodás gazdagságát, s nyomort egyaránt hozhat a családnak. Ugyanis az államkasszájának bevételeire van szüksége, s manapság igencsak sarcolja a nagyüzemeket. Biztosan nem kíván lemondani a részéről, ha nem a szövetkezetből, akkor a gazdától fogja kicsikarni azt. Az anyagok, eszközök drágulási spirálja egyre gyorsul, s ezt a piaczgazdaság keretei között úgy lehet csak a bevételekkel ellensúlyozni, ha a vásárlónak lesz pénze élelmiszerre. No meg a bizonytalan export, a hazai kereskedelmi káosz nem túlságosan adhat önbizalmat.

A megfontoltaság nem elvetendő tulajdonság napjaink viharos változásai közepe sem. A zökkenőmentes átmenet nem képzelhető el bor, búza, no meg békeség nélkül. Erre mondta az egyik idős felszólaló: „Csak ne olyan alapon adják ki a földemet, mint ahogy beletették, mert bizony engeg megvertek akkor.”

Tóth Szeles István